

7. International Monetary Fund. *Guidelines for Foreign Exchange Reserve Management*. Washington, D. C.: IMF, 2014.
8. International Monetary Fund. *Assessing Reserve Adequacy*. IMF Policy Paper. Washington, D. C.: IMF, 2011.
9. International Monetary Fund. *Guidance Note on the Assessment of Reserve Adequacy and Related Considerations*. Washington, D. C.: IMF, 2016.
10. Jeanne O., Rancière R. *The Optimal Level of International Reserves for Emerging Market Countries: Formulas and Applications*. IMF Working Paper. 2006. WP/06/229.
11. Obstfeld M., Shambaugh J. C., Taylor A. M. *Financial Stability, the Trilemma, and International Reserves*. NBER Working Paper Series. 2008.
12. Rodrik D. The Social Cost of Foreign Exchange Reserves. *International Economic Journal*. 2006. Vol. 20, No. 3. P. 253–266.

Починкова Д.Д.,
здобувачка освіти, ОПП «Економіка», 4 курс,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

РОЛЬ АУДИТУ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

В умовах воєнних викликів та активних інтеграційних процесів, що зумовлюють потребу в економічному відновленні та зростанні України, ключовим драйвером є залучення інвестицій та покращені інвестиційного клімату. Проте для формування інвестиційної привабливості України варто забезпечити належний контроль та прозорість фінансової діяльності з метою зниження інвестиційних ризиків, з якими стикаються інвестори.

Інвестиційна діяльність може мати різноманітні форми [4]:

1. приватне інвестування, яке відбувається за участю громадян, приватних підприємств, господарських асоціацій, а також громадських та релігійних організацій;
2. державне інвестування, яке реалізується органами влади та управління України, а також державними підприємствами та установами;
3. іноземне інвестування, яке здійснюється іноземними державами, юридичними та фізичними особами;
4. спільне інвестування, яке проводиться громадянами та юридичними особами України та інших країн.

Тому з боку держави важливим завданням є забезпечення належного рівня захисту не лише власних громадян, що хочуть інвестувати, а й іноземних інвесторів. Це зумовлено бажанням інвесторів отримати власну вигоду, ефективно оцінюючи та управляючи ризиками, які є невід’ємною складовою будь-якого інвестиційного процесу. В подальшому саме рівень передбачуваності цих ризиків визначає сприятливість інвестиційного клімату в країні. Цими типовими ризиками можуть бути фінансові, операційні, політичні, ринкові, системні та корупційні ризики. [4]

Аудиторська діяльність виступає важливим джерелом для забезпечення довіри до фінансової звітності, прозорості та достовірності інформації для інвесторів, регуляторів та громадськості. Важливо зазначити, що довіра до аудиту та аудитора зокрема формується на основі дотримання Міжнародних принципів етики аудитора, Міжнародних стандартів аудиту (ISA) чи Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFSA), а також належного рівня професійної компетенції, що регулюється Законом України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 2017 року [5]. Попри сприянню підзвітної прозорості, міжнародні стандарти сприяють зменшенню інформаційної асиметрії між різноманітними інвесторами, не залежно від їх походження чи інших чинників.

Належний рівень аудиторської діяльності позитивно впливає на ризики, що зазначені вище, тому для оцінки ефективності опосередкованого впливу аудиторської діяльності в Україні варто

розглянути такі показники, як Індекс сприйняття корупції (CPI - Corruption Perceptions Index), Індекс інвестиційної привабливості (Investment Attractiveness Index), а також Індекс верховенства права (Rule of Law Index).

Перший обраний Індекс сприйняття корупції включає в себе рівень сприйняття корупції в держаному секторі, що базується на зведеному індексі опитувань різноманітних експертів та оцінок авторитетних міжнародних організацій. За таблицею можемо оцінити, що є зростання у порівнянні з 2024 роком на 1 бал, що свідчить про позитивну динаміку зниження корупційних ризиків, яка поки що не є достатньою для суттєвого підвищення довіри міжнародних інвесторів. Таке підвищення може бути спричинене захист незалежних антикорупційних органів – НАБУ та САП. Також незалежний аудит державних підприємств може сприяти прозорості у використанні бюджетних коштів, встановлені фінансових (корупційних) порушень та визначенні неефективного використання ресурсів.

Наступним є основний Індекс інвестиційної привабливості, який згідно із даними з таблиці мав спад у 2023 році та зріс до 2025 року з 2,44 до 2,7 (з 5 можливих) [1]. Це може бути спричинено тим, що економіка є все більш адаптованою до ризиків, спричинених війною, активізується співпраця з міжнародними партнерами, усувається корупції та на це може впливати значний перелік інших факторів. Водночас інвестори можуть використовувати не лише цей показник для визначення доцільності вкладень, а й аудиторські звіти, створені українськими аудиторськими компаніями, для прийняття остаточного рішення щодо інвестування.

Третім показником є Індекс верховенства права вимірює наскільки країна утримує силу своїх урядів та законів, захищаючи права та безпеку громадян. З 2022 року Україна має зниження цього індексу з 0.5 до 0.48 [7], що може сигналізувати про вплив корупційних схем, зниження ефективності судової системи та довіри до правової системи в цілому. Існує певна кореляція між верховенством права та економічним зростанням, що у свою чергу матиме позитивний вплив на привабливість України для інвесторів. [6] На покращення індексу може вплинути використання аудиторських висновків, як доказової бази для проведення фінансових розслідувань та судових процесів. Таке використання сприятиме зростанню довіри до системи загалом, оскільки кожен аудитор керується професійним скептицизмом та основним принципам професійної етики, такими як чесність, об'єктивність, конфіденційність, професійна компетентність та належна ретельність, професійна поведінка. Це закріплено на законодавчому рівні в Україні, а також являється міжнародним стандартом.

Таблиця 1

Динаміка показників, що впливають на інвестиційну привабливість України у 2022-2025 роках

Роки	Індекс сприйняття корупції (CPI - Corruption Perceptions Index)	Індекс інвестиційної привабливості (Investment Attractiveness Index)	Індекс верховенства права (Rule of Law Index)
2025	36	2,7	0.48
2024	35	2,49	0.49
2023	36	2,44	0.49
2022	33	2,48	0.50

Джерело: складено автором на основі [1], [3] та [7]

На основі індексів (табл. 1), можна зробити висновок, що поліпшення цих індикаторів сигналізує міжнародним інвесторам про зниження ризиків, підвищення рівня захисту прав власності та ефективність інституційного середовища, що в сукупності сприяє зміцненню інвестиційного клімату держави. Ці індекси тісно взаємопов'язані з ризиками, що очікують на інвестора в Україні, наприклад такими, як російська агресія, корупція, слабка судова система, валютні обмеження та інші [2].

Отже, аудит виступає одним із ключових інструментів для забезпечення результативності та прозорості інвестиційної діяльності, що необхідна Україні для повоєнного відновлення. Це сприятиме її інтеграції у міжнародний простір, підвищенню довіри до фінансового сектору та стимулюванню економічного зростання країни. Для аудиторів України у свою чергу є важливим дотримання нормативно-правової бази, що зазначена в Законі України, а також постійне підвищення власної компетенції.

Список використаних джерел:

1. Війна, корупція та слабка судова система – головні бар'єри для інвестицій / European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/vijna-korupsiya-ta-slabka-sudova-systema-golovni-bar-very-dlya-investytsij/>
2. Індекс інвестиційної привабливості України у 2025 році зріс до довоєнного рівня / InVenture. URL: <https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/indeks-investicijnoyiprivablivosti-ukrayini-u-2025-roci-zris-do-dovoyennogo-rivnyu>
3. Індекс сприйняття корупції (CPI) / Transparency International Ukraine. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org>
4. Інвестиційна привабливість України: сучасні виклики та перспективи розвитку / Economy and Society. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3865/3785>
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
6. Як вимірювати стан верховенства права: економічний індекс / CASE Україна. URL: <https://cost.ua/yak-vymiryuvaty-stand-verhovenstva-prava-ekonomichnyj-indeks/>
7. Ukraine // World Justice Project. Rule of Law Index 2022. URL: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2022/Ukraine/>

Русін В.Р.,

*здобувач освіти, ОПП «Економіка», 3 курс,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ ПЕРСОНАЛУ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

У сучасних умовах цифрових змін та зростання ролі інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств актуальності набуває питання підвищення креативності персоналу завдяки інтеграції ШІ у робочі процеси. Саме креативність дедалі частіше визначає здатність організації адаптуватися до ринкових змін, формувати нові продукти, вдосконалювати внутрішні процеси та створювати довгострокові конкурентні переваги.

Сучасне визначення креативності людини у повсякденному чи професійному житті базується на фундаментальній теорії Терези Амабайл, що визначає креативність як вміння людини давати відповідь чи формувати нові рішення для завдань з відкритим фіналом. У такому контексті креативність не є випадковим явищем, а виступає радше результатом поєднання знань, структурованого мислення, мотивації та зовнішнього середовища [1].

У цьому сенсі особливого значення набуває штучний інтелект. Проте з масштабним виходом штучного інтелекту на ринок відбувся перехід до сучасного визначення ОЕСР у 2023-2024 роках. Головна зміна полягає у відмові від порівняння з людиною на користь технічної складової: ШІ - це технологія, яка спроможна підвищити продуктивність, рівень інновацій та має потенціал до покращення якості життя людини [2].